

[Jens Møller]

mennesker, der sidder som sild i en tønde på et skib, og som ikke kan få lov til at gå i land nogen steder. Eller lad os tænke på den absurditet, der kommer til udtryk, når mennesker, der ikke vil bøje sig for et regimes meninger, bliver givet i hænderne på perverse personer, der udfører tortur på dem, eller når man ligefrem prøver på at udtrykke hele grupper af mennesker igennem folkedrab – eller på de mere fine steder, hvor man ikke bruger så grove metoder, men hvor samfundskritikerne bliver spærret inde på sindsygehospitalet, for hvis man er imod dette meget fine samfund, ja, så må man jo være sindssyg. Det er vel den tanke, der ligger bagved. Eller noget af det mest forfærdelige igen: terrorismen, hvor uskyldige mennesker bliver gjort til gidsler, for at nogle personer kan få gennemført det, som de mener er det rette for menneskene, uanset disse menneskers egne meninger.

Sådan ser den verden ud, der omgiver os, og sådan er det da heldigvis ikke i Danmark. Men også vi har vore sorte pletter. I Danmark sker der hvert år det, at over 20.000 små menneskespirer bliver afbrudt, ikke får det menneskeliv, de skulle have haft, af økonomiske grunde.

I Danmark er vi ude for en stadig stigende mistillid til det danske retssystem, og flere og flere mennesker tror, at der i visse tilfælde bliver taget politiske hensyn ved afsigelse af domme. Det mest aktuelle eksempel er vel hele spørgsmålet omkring landsskatteretten og de spørgsmålstejn, der er sat ved denne rets uvildighed, ved, om der er taget politiske hensyn ved afsigelsen af visse domme. Men man ser, at denne anklage, der er rejst fra kompetent side, bliver afvist af alle, selv af landets højeste myndigheder, selv af landets statsminister. Når man ikke ønsker at sætte en undersøgelse i gang, men bare vil lade mistanken sidde og lade det hele glide videre, så er der her tale om en underminering af det danske retssystem, der kan blive farligt for demokratiet på lidt længere sigt.

Eller hvis vi tager et andet område og ser på, at nogle mennesker i dette land næsten slider sig op, arbejder 10–12 timer i døgnet for at få tingene til at løbe rundt, samtidig med at andre går og ikke har noget at lave. Eller ser på, at vi indfører nye maskiner, der er arbejdsbesparende, så vi altså spa-

rer på den energi, som vi har nok af, nemlig den menneskelige energi, men i stedet for bruger den anden energi, olie, kul osv., som vi har mangel på.

Eller et tredje eksempel: for at spare på arbejdskraften behandler vi dyrene ganske forfærdeligt ved at spærre dem inde – jeg tænker på burhønsene – i ganske små bure, hvor de ikke kan røre en vinge, bogstavelig talt, og ikke kan løfte hovedet hele deres liv igennem. Det gør vi for at spare på arbejdskraften, samtidig med at tusinder af unge mennesker i dette land tager skade, fordi de ikke kan få noget at bestille. Dette er vel absurditeternes absurditet.

Når man ser på alle disse ting, så kunne det måske give én grund til at fortvivle og synes, at dette da er helt håbløst. Men så må vi jo i sandhedens interesse sige, at der da også er positive ting, der er da også ting at glæde sig over. Og hvis vi nu igen ser ud i den store verden, hvad er det så for ting, der er at glæde sig over? Der er f.eks. forholdet mellem Israel og Egypten, hvor man nu er ved at få en fred i stand. Mellem disse lande, der har været i krig så mange gange og stået som fjender så lang tid, er man nu ved at få en fred i stand. I den forbindelse vil jeg da gerne benytte lejligheden til også fra dette sted at udtale en tak – det skal især gælde en bestemt person, selv om det ikke betyder, at man skal nedvurdere nogen andre – til Egyptens præsident Sadat for hans mod og hans udholdenhed for fredens sag i Det mellemste Østen.

Også andre steder er der glæde: i Uganda, hvor man er kommet af med et utåleligt tyranni, og i Rhodesia, der nu er på vej fra apartheid og hvidt mindretalsstyre til at være et land uden racediskriminering og med sort flertalsstyre.

Vi kan nævne SALT II, der dog også er et skridt i den rigtige retning. Selv om det ikke er noget stort skridt, så er det dog et skridt frem mod afspænding og fred.

Men det, der måske bedst kan give én modet tilbage, når man ser på alt det onde i verden, det er hverdagens små handlinger mand og mand imellem, mennesker imellem, hjælpsomhed, et opmuntrende smil og alle disse mange små ting, der kan give én troen tilbage på mennesket.

Hvad skal der så til, for at verden kan ændre sig, for at den kan blive et bedre sted at